

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра психологічного консультування і психотерапії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної

20 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Людиноцентрований підхід:

консультування, психотерапія, соціальне застосування

рівень вищої освіти

другий (магістерський)

сфера знань

05 соціальні і поведінкові науки

спеціальність

053 психологія

освітньо- професійна програма

психологія

код дисципліни

за вибором

факультет

психології

2019 / 2020 навчальний рік.

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету психології

«21» серпня 2019 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д. психол. н., професор, завідувач кафедри психологічного консультування і психотерапії Кочарян О.С.;

Програму схвалено на засіданні кафедри психологічного консультування і психотерапії

Протокол від «31» травня 2019 року, протокол № 8

Завідувач кафедри психологічного консультування і психотерапії

О.С. Кочарян
(підпис)

(Кочарян О.С.)
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету психології

Протокол від «14» серпня 2019 року, протокол № 6

Голова методичної комісії факультету психології

Ю.А. Гімаєва
(підпис)

Гімаєва Ю.А.
(прізвище та ініціали)

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни

Людиноцентричний підхід: консультування, психотерапія, соціальне застосування

Дію робочої програми продовжено на 2020-2021 н.р.

Заступник декана факультету психології з навчальної роботи

« 23 » червня 2020 р.

(підпис)

Олена НЕВОСІННА

Голова методичної комісії факультету психології

« 23 » червня 2020 р.

(підпис)

Юлія ГІМАЄВА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Людиноцентрований підхід: консультування, психотерапія, соціальне застосування» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 психологія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Людиноцентрований підхід: консультування, психотерапія, соціальне застосування» є висвітлення теорії людиноцентрованого підходу та формування базових навичок клієнт-центрованого консультування і психотерапії

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Людиноцентрований підхід: консультування, психотерапія, соціальне застосування» є:

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 1.

Уміння виявляти, тавити та вирішувати проблеми. ЗК 4.

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 5.

Здатність діяти на основі етичних міркувань: мотивів. ЗК 6.

Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики. СК 1.

Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності. СК 3.

Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно та мультидисциплінарних командах. СК 6.

Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. СК 7.

Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. СК 9.

Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних і життєвих ситуаціях. СК 10.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<i>за вибором</i>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Практичні заняття	
16 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
58 год.	80 год.
Індивідуальні завдання	
- год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційнокомунікативних технологій. ПР 1.

Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки. ПР 3.

Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. ПР 4.

Розробляти програми психологічних інтервенцій: тренінг, психолерапія, консультування тощо; провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість. ПР 5.

Результати навчання включають отримання наступних знань та вмінь:

1. надати інформацію про місце людиноцентрованого підходу у психології;
2. надати інформацію про базові положення теорії людиноцентрованого підходу;
3. ознайомити з необхідними та обов'язковими вимогами до знань і вмінь психотерапевта або консультанта у людиноцентрованому підході,
4. розвинути у студентів базові навички для здійснення психологічного консультування з позицій людиноцентрованого підходу.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади клієнт-центрованого підходу в психології

Тема 1. Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології.

Базові положення теорії клієнт-центрованої психотерапії. Теорія розвитку особистості. Теорія міжособистісного контакту. Теорія саногених механізмів. Теорія розвитку психопатології.

Тема 2. Розуміння особистісного зростання у клієнт-центрованому підході.

Розділ 2. Застосування клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії

Тема 3. Техніки клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії.

Рефлексивна техніка. Техніка повтору. Техніка парафраза. Техніка узагальнення. Емпатична техніка. Емпатія як втручання. Техніка метафори. Фокусінг. Кроки фокусінгу. Felt sense.

Тема 4. Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта.

Механізми психотерапевтичної зміни клієнту. Комунікації як психотерапевтичний саногенний засіб. Емпатія, механізми емпатії, форми емпатії, результати емпатії. Емпатія як відношення з клієнтом і як техніка психотерапевтичного втручання. Емпатійні лабораторії.

Тема 5. Поняття мета-навику.

Мета-навик як умова ефективної психотерапії. Поняття конгруентності. Зовнішня та внутрішня конгруентність. Умови конгруентності, її наслідки.

Тема 6. Процесуальний підхід в клієнт-центрованій психотерапії.

Відмінності орієнтованих на змісті і процесуально-орієнтованих підходів в психотерапії. Основоположні принципи процесуально-орієнтованої психотерапії. Ідеї процесуальної психотерапії та її основні моделі.

Розділ 3. Прикладна значущість клієнт-центрованого підходу

Тема 7. Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології. Застосування клієнт-центрованого підходу в освіті. Поняття про педагогічну фасілітацію. Клієнт-центрований підхід та його використання в соціальній роботі. Можливості застосування клієнт-центрованого підходу в бізнес-консультуванні та конфліктології. Перспективи розвитку клієнт-центрованого підходу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні засади клієнт-центрованого підходу в психології												
Тема 1. Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології.	10	1	1			8	4					4
Тема 2. Розуміння особистісного зростання у клієнт-центрованому підході.	12	2	2			8	10	1	1			8
Разом за розділом 1	22	3	3			16	14	1	1			12
Розділ 2. Застосування клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії												
Тема 3. Техніки клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії.	11	4	2			5	9	1				8
Тема 4. Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта.	12	1	4			7	13	1	2			10
Тема 5. Поняття мета-навику	6	2	2			2	9	1				8
Тема 6. Процесуальний підхід в клієнт-центрованій психотерапії.	7	2	2			3	11	1				10
Разом за розділом 2	36	9	10			17	42	4	2			36
Розділ 3. Прикладна значущість клієнт-центрованого підходу												
Тема 7. Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології Перспективи розвитку клієнт-	24	4	3			15	24	1	1			22

центрованого підходу											
Разом за розділом 3	22	4	3			15	24	1	1		22
Підготовка до іспиту (заліку)	10					10	10				10
Усього годин	90	16	16			58	90	6	4		80

4. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1-2. Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології. Розуміння особистісного зростання у клієнт-центрованому підході	1-2
2	Тема 3. Техніки клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії. Фокусінг. Кроки фокусінгу. Felt sense.	2
3	Тема 4. Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта Емпатійні лабораторії	4
4	Тема 5. Поняття мета-навику Зовнішня та внутрішня конгруентність.	2
5	Тема 6. Процесуальний підхід в клієнт-центрованій психотерапії. Ідеї процесуальної психотерапії та її основні моделі.	2
6	Тема 7. Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології Можливості застосування клієнт-центрованого підходу в бізнес-консультуванні та конфліктології. Експірієнтальна психотерапія.	3
	Разом	16

Теми практичних занять Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1-2. Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології. Розуміння особистісного зростання у клієнт-центрованому підході	1
2	Тема 4. Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта Емпатійні лабораторії	2
3	Тема 7. Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології Можливості застосування клієнт-центрованого підходу в бізнес-консультуванні та конфліктології	1
	Разом	4

5. Завдання для самостійної роботи Денна форма навчання

№ з/п	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка доповіді за темою: Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології	8

2	Підготовка доповіді за темою: Розуміння особистісного зростання у клієнт-центрованому підході	8
3	Підготовка доповіді за темою: Техніки клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії	5
4	Підготовка доповіді за темою: Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта	7
5	Підготовка доповідей на тему «Поняття конгруентності»	2
6	Процесуальний підхід в клієнт-центрованій психотерапії.	3
7	Прикладна значущість клієнт-центрованого підходу	15
8	Підготовка до іспиту	10
	Разом	58

Заочна форма навчання

№ з/п	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу; підготовка реферату	4
2	Розуміння особистісного зростання у клієнт-центрованому підході Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу; підготовка реферату	8
3	Техніки клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу; підготовка реферату	8
4	Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта Вивчення механізмів психотерапевтичної зміни клієнта	10
5	Поняття мета-навику Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу; підготовка реферату	8
6	Процесуальний підхід в клієнт-центрованій психотерапії Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу; підготовка реферату	10
7	Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу; підготовка реферату	22
8	Підготовка до іспиту	10
	Разом	80

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи контролю

Для студентів денної форми навчання

У якості **поточного контролю** передбачено оцінювання роботи:

- 1) на семінарах: максимум 3 бали – 3 бали X 8 семінарів = 24 бали;
- 2) самостійної роботи, яка передбачає виконання 2 доповідей, або рефератів (есе): максимум – 8 балів X 2 роботи = 16 балів.

Доповіді (есе) за темами:

1) «Емпатія, механізми емпатії, форми емпатії, результати емпатії» складається з 2-х завдань:

Завдання 1. Розуміння поняття емпатія.

Завдання 2. Розгляд будь-якої обраного механізму емпатії, форми емпатії або результату емпатії;

- 2) «Поняття конгруентності»;
- 3) Поняття «безумовного позитивного ставлення»;
- 4) Процес у клієнт-центрованій психотерапії;
- 5) Прикладне значення клієнт-центрованої психотерапії;
- 6) Стадії розвитку процесу психотерапевтичної зміни клієнту.

Студент вибирає дві роботи за своїм бажанням.

Таким чином, за поточний контроль студент максимум отримує $24+16= 40$ балів.

Оцінка роботи на семінарі:

0 балів – студент відсутній;

1 бал – студент пасивний, недостатньо включений у обговорення матеріалу;

2 бали – студент активний, але недостатньо обізнаний у матеріалі, судження поверхові, не основані на ґрунтовному знанні;

3 бали – активний, обізнаний студент, готовий до семінару та занурений у матеріал.

Оцінка доповіді (есе):

Критерії оцінки	Бали		Бали
Своєчасність	1 - невчасно	2- вчасно	
Інформативність	1- недостатньо	2 - відповідає	
Глибина викладу	1 – поверхнево	2 - глибоко	
Креативність	1 - репродуктивно	2 - креативно	
Загалом			

Проміжний контроль здійснюється через написання 2-х контрольних робіт – одна за темами 1-3, друга за темами 4-7. Кожна контрольна робота містить 5 відкритих питань. кожне з яких оцінюється у 2 (два) бали. Отже, за контрольну роботу студент може отримати максимум – 5 питань X 2 бали = 10 балів. За дві контрольних роботи студент отримує максимум 10 балів X 2 роботи = 20 балів.

За кожен неправильну відповідь – 1 бал, за правильну – 2 бали.

Заключний контроль здійснюється через письмову роботу, яка містить 4 питання, кожне з яких максимум оцінюється у 10 балів: 4 питання X 10 балів = **40** балів.

Оцінка відповіді на одне запитання:

Критерії оцінки	Бали		Бали
Використання літератури поза рекомендованої	1 – не використовує	2- використовує	
Інформативність	1- недостатньо	2 – відповідає	
Глибина викладу	1 – поверхнево	2 – глибоко	
Креативність	1 – репродуктивно	2 – креативно	

Зв'язок з другими темами та дисциплінами	1 – є зв'язок	2 – не має зв'язку	
Загалом			

Схема нарахування балів представлена у таблиці.

Поточний контроль	Проміжний контроль	Заключний контроль	Загалом
40	20	40	100

Для студентів заочної форми навчання

У якості **поточного контролю** передбачено виконання двох контрольних робіт, кожна з яких може бути максимально оцінена у 10 балів.

Перша контрольна робота «*Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології*».

Друга контрольна робота «*Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта*».

Оцінка контрольної роботи:

Критерії оцінки	Бали		Бали
Використання літератури поза рекомендованої	1 – не використовує	2- використовує	
Інформативність	1- недостатньо	2 – відповідає	
Глибина викладу	1 – поверхнево	2 – глибоко	
Креативність	1 – репродуктивно	2 – креативно	
Зв'язок з другими темами та дисциплінами	1 – є зв'язок	2 – не має зв'язку	
Загалом			

Відвідування лекцій: 3 лекції X 5 балів = 15 балів.

Відвідування практичних занять: 2 практ. X 5 балів = 10 балів.

Отже, максимальна оцінка поточного контролю становить:

20 балів (контр. роботи) + 25 балів (відвідування занять) = 45 балів.

Проміжний контроль здійснюється через виконання реферативної роботи, яка повинна бути складена до початку заліково-екзаменаційної сесії (**максимальна оцінка 15 балів**).

Оцінка реферату здійснюється за наступними критеріями:

Критерії оцінки	Бали		Бали
Використання літератури поза рекомендованої	1 – не використовує	3 - використовує	
Інформативність	1- недостатньо	3 – відповідає	
Глибина викладу	1 – поверхнево	3 – глибоко	
Креативність	1 – репродуктивно	3– креативно	
Зв'язок з другими темами та дисциплінами	1 – є зв'язок	3– не має зв'язку	
Загалом			

Кожен критерій варіює від 1 до 3 балів: 1 – незадовільно присутній, 2 – присутній на середньому рівні вираженості, 3 — присутній у повній мірі.

У якості **контрольного семестрового заходу (заключний контроль)** передбачено складання **екзамену**, який здійснюється через письмову роботу, яка містить 4 питання, кожне з яких максимум оцінюється у 10 балів: 4 питання X 10 балів = **40** балів.

Оцінка відповіді на одне запитання:

Критерії оцінки	Бали		Бали
Використання літератури поза рекомендованої	1 – не використовує	2- використовує	
Інформативність	1- недостатньо	2 – відповідає	
Глибина викладу	1 – поверхнево	2 – глибоко	
Креативність	1 – репродуктивно	2 – креативно	
Зв'язок з другими темами та дисциплінами	1 – є зв'язок	2 – не має зв'язку	

Екзаменаційну роботу розподілено на 20 варіантів. Номер варіанту роботи може бути закріплений за студентом шляхом випадкового вибору або за вибором викладача.

Нарахування балів здійснюється за схемою:

- 1) поточний контроль – 45 балів;
- 2) проміжний контроль – 15 балів;
- 3) заключний контроль – 40 балів.

Загалом – 100 балів.

Отже, схема нарахування балів наступна:

Поточний контроль	Проміжний контроль	Заклучний контроль	Загалом
45	15	40	100

Питання для підготовки до семестрового контролю

1. Теоретичні засади клієнт-центрованого підходу в психології
2. Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології.
3. Базові положення теорії клієнт-центрованої психотерапії.
4. Теорія розвитку особистості.
5. Теорія міжособистісного контакту.
6. Теорія саногених механізмів.
7. Теорія розвитку психопатології.
8. Розуміння особистісного зростання у клієнт-центрованому підході.
9. Застосування клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії
10. Техніки клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії.
11. Рефлексивна техніка.
12. Техніка повтору.
13. Техніка парафраза.
14. Техніка узагальнення.
15. Емпатична техніка.
16. Емпатія як втручання.
17. Техніка метафори.
18. Фокусінг.
19. Кроки фокусінгу.
20. Felt sense.
21. Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта.
22. Механізми психотерапевтичної зміни клієнту.
23. Комунікації як психотерапевтичний саногенний засіб.
24. Емпатія, механізми емпатії, форми емпатії, результати емпатії.
25. Емпатія як відношення з клієнтом і як техніка психотерапевтичного втручання.
26. Емпатійні лабораторії.
27. Поняття мета-навику.
28. Мета-навик як умова ефективної психотерапії.
29. Поняття конгруентності.
30. Зовнішня та внутрішня конгруентність.
31. Умови конгруентності, її наслідки.
32. Процесуальний підхід в клієнт-центрованій психотерапії.
33. Відмінності орієнтованих на змісті і процесуально-орієнтованих підходів в психотерапії.
34. Основоположні принципи процесуально-орієнтованої психотерапії.
35. Ідеї процесуальної психотерапії та її основні моделі.
36. Прикладна значущість клієнт-центрованого підходу
37. Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології.
38. Застосування клієнт-центрованого підходу в освіті.
39. Поняття про педагогічну фасілітацію.
40. Клієнт-центрований підхід та його використання в соціальній роботі.
41. Можливості застосування клієнт-центрованого підходу в бізнес-консультуванні та конфліктології.

8. Схема нарахування балів

Розподіл балів для денної форми навчання

Поточний контроль	Проміжний контроль	Заключний контроль	Загалом
40	20	40	100

Розподіл балів для заочної форми навчання

Поточний контроль	Проміжний контроль	Заключний контроль	Загалом
45	15	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бурлачук Л.Ф., Кочарян А.С., Жидко М.Е. Психотерапія: Учебник для вузов.3-е изд.СПб.: Питер, 2012.– 496 с.
2. Джендлин Ю. Фокусирование: Новый психотерапевтический метод работы с переживаниями / Ю. Джендлин ; пер. с англ. А. С. Ригина – М. Независимая фирма «Класс», 2000. – 448 с.
3. Кочарян А.С. Переживание как мишень клиент-центрированной психотерапии / А.С. Кочарян // Психологічне консультування і психотерапія. – 2014. – Випуск 1-2. – С. 24 – 36.
4. Кочарян А.С. Теория процесса в клиент-центрированной психотерапии: попытка проблематизации.// Психотерапія. - Москва, № 10, 2011.– С.69-75.
5. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека / Общ. ред. и предисл. Исениной Е.И. Пер. с англ. – М.: Издательская группа «Прогресс», Универс», 1994. – 480 с.
6. Роджерс К. Консультирование и психотерапия. Новейшие подходы в области практической работы: Пер. с англ.. – 2-е изд.. – М.: Психотерапія, 2008. – 512 с.

Допоміжна література

1. Боцарт Дж. Не обязательно необходимые, но всегда достаточные условия // Карл Роджерс и его последователи: психотерапія на пороге XXI века / Под. Ред. Дэвида Брэзиера. Пер. с англ.. – М.: Когито-Центр, 2005. – С. 100-114.
2. Брэзиер Д. Любовь как необходимое условие: клиентоцентрированный подход за пределами Я // Карл Роджерс и его последователи: психотерапія на пороге XXI века / Под. Ред. Дэвида Брэзиера. Пер. с англ.. – М.: Когито-Центр, 2005. – С. 78-99.

3. Виллас М., Боуэн М. Миф о недирективности: сеанс с Джил [Электронный ресурс] // Экзистенциальная и гуманистическая психология: [сайт]. URL: <http://hpsy.ru/tags/13/> (дата обращения: 05.01.2016). Бурбо Л. Пять травм, которые мешают быть самим собой. / Перевод В. Трилиса. – К.: "София" — М.: "Гелиос", 2001 – 168 с.
4. Курц Р. Телесно-ориентированная психотерапия. Метод Хакоми / Пер. с англ. Д.А. Ивахненко. М.: Независимая фирма «Класс», 2004. – 304 с.
5. Маркус-Тексейра Дж. Клиентоцентрированная психодрама // Карл Роджерс и его последователи: психотерапия на пороге XXI века / Под. Ред. Дэвида Брэзиера. Пер. с англ.. – М.: Когито-Центр, 2005. – С. 234-244.
6. Мидор Б., Роджерс К. Личностно-центрированная терапия // Журнал практической психологии и психоанализа. 2002. № 4. (5)
7. Некрылова Н.В. Основные направления современной клиент-центрированной психотерапии // Журнал практического психолога. – 2012, № 1. - С. 81-101.
8. Орлов А. Б., Хазанова М. А. Феномены эмпатии и конгруэнтности // Вопросы психологии. – 1993. – № 4. – С. 68–73.
9. Сэнфорд Р. От Роджерса к Глейку и от Глейка к Роджерсу / Р. Сэнфорд // Карл Роджерс и его последователи: психотерапия на пороге XXI века / под ред. Д. Брэзиера ; пер с англ. – М. : Когито-Центр, 2005. – С. 271– 292.
10. Хаттерер Р. Эклектизм: кризис идентичности человекоцентрированных терапевтов // Карл Роджерс и его последователи: психотерапия на пороге XXI века / Под. Ред. Дэвида Брэзиера. Пер. с англ.. – М.: Когито-Центр, 2005. – С. 293 – 305.
11. Холдсток Л. Можем ли мы позволить себе не подвергать ревизии понятие «Я», лежащее в основе человекоцентрированного подхода? // Карл Роджерс и его последователи: психотерапия на пороге XXI века / Под. Ред. Дэвида Брэзиера. Пер. с англ.. – М.: Когито-Центр, 2005. – С. 247- 270.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. www.koob.ru
2. www.psylib.ru
3. www.psychiatry.ru

**Варіанти тем рефератів
(для студентів заочної форми навчання)**

Варіант 1

Передумови формування людиноцентрованого підходу

Варіант 2

Філософські концепції, які лягли основу людиноцентрованого підходу

Варіант 3

Психологічні та психотерапевтичні засади людиноцентрованого підходу

Варіант 4

Релігійні погляди, як підґрунтя людиноцентрованого підходу

Варіант 5

Життєвий шлях Карла Роджерса

Варіант 6

Основні положення та методи людиноцентрованого підходу

Варіант 7

Роль емпатії, конгруентності та безумовного прийняття у роботі психолога

Варіант 8

Концепції індивідуальної та групової психотерапії у людиноцентрованому підході

Варіант 9

Групи зустрічей у людиноцентрованому підході

Варіант 10

Людиноцентрований підхід на сучасному етапі.

Варіант 11

Соціальне застосування людиноцентрованого підходу

Варіант 12

Сімейне консультування у людиноцентрованому підході

Варіант 13

Вирішення соціальних конфліктів у людиноцентрованому підході

Варіант 14

Виховання в рамках людиноцентрованого підходу

Завдання та система оцінювання самостійної роботи студентів денної форми навчання, які перебувають у відрядженні у зв'язку з академічною мобільністю

Види та зміст самостійної роботи	Необхідно опрацювати наступні теми: 1. Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології. 2. Розуміння особистісного зростання у клієнт-центрованому підході. 3. Техніки клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії. 4. Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта. 5. Поняття конгруентності. 6. Процесуальний підхід в клієнт-центрованій психотерапії.
Термін виконання	Перша декада березня – друга декада квітня.
Форма контролю	Формою контролю є: Доповідь, оформлена письмово на кожен із зазначених в самостійній роботі, тем. Тобто, всього студент має змогу отримати $10 \cdot 6 = 60$ балів. Семестровий контроль (екзамен) проводиться у письмовій формі під час сесії та є однаковим для студентів денної та заочної форми навчання – завдання містить 2 питання, які потребують розгорнутої та обґрунтованої відповіді. Кожне питання оцінюється у 20 балів, сумарно 40 балів за роботу. $60 + 40 = 100$ Надсилати виконані роботи необхідно за адресою: Kocharian55@gmail.com.
Система оцінювання	Критерії оцінювання доповіді 8-10 У доповіді повністю розкрито зміст обраної теми. Матеріал викладено логічно, послідовно, аргументовано, мова є грамотною, наявний науковий стиль викладення матеріалу, студент демонструє вільне володіння термінологічним апаратом дисципліни та матеріалом за темою. Студент вільно відповідає на додаткові питання за темою доповіді. Для підготування доповіді використано джерела з основної літератури та додаткового матеріалу або іншомовних джерел. 5-7 У доповіді повністю розкрито зміст обраної теми. Матеріал викладено логічно, послідовно, аргументовано, мова є грамотною, наявний науковий стиль викладення матеріалу, студент демонструє вільне володіння термінологічним апаратом дисципліни та матеріалом за темою. Студент має труднощі із формулюванням відповідей на додаткові питання за темою доповіді. 0-5 Зміст доповіді неповністю розкриває зміст обраної теми. Матеріал викладено із порушенням логіки або послідовності, мова є побутовою. Загалом присутнє володіння термінологічним апаратом дисципліни та матеріалом за темою. Студент має труднощі із формулюванням відповідей на додаткові питання за темою доповіді.

	Критерії оцінювання екзаменаційної роботи Бали за одне з двох екзаменаційних питань та критерії оцінювання: 18-20 У відповіді повністю розкрито зміст питання. Матеріал викладено логічно, аргументовано, мова є грамотною, науковий стиль викладення матеріалу, вільне володіння термінологічним апаратом дисципліни. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом, що винесено для самостійної роботи. 14-17 Відповідь досить повно розкриває зміст питання або розкриває основні (найважливіші) аспекти у запитанні, студент володіє термінологічним апаратом дисципліни. У викладеному матеріалу студент має помилки із аргументацією відповіді, недостатня логічність та послідовність викладення матеріалу. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та середній рівень володіння додатковим матеріалом. 10-13 Відповідь на контрольне питання є неповною, розкриває тільки деякі аспекти навчального матеріалу. Студент припускається помилок у використанні термінології навчальної дисципліни. Рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом є середнім. 5-9 У відповіді допущено суттєві помилки, які свідчать про незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; студент слабо володіє термінологією дисципліни. 0-4 Відповідь практично відсутня, студент демонструє незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; не володіє термінологією.